

Tekst Laurens Aaij

Buitendijks Friesland Wandelen, Nederland

- ▶ Het gebied
- ▶ De tocht
- ▶ Navigatie
- ▶ Er naar toe
- ▶ Eten, drinken
- ▶ Overnachten
- ▶ Handige sites
- ▶ Kaarten en gidsen

DE FEITEN

GEMAAKTE TOCHT(EN) Tweedaagse wandeltocht door vlak gebied, in totaal ca 50 km.

ZWAARTE Eenvoudig wandelen, soms glibberen en glijden.

MOEILIKHEIDSGRAAD Eenvoudig wandel terrein met hier en daar een slootje of greppel als natuurlijke barrière. Grotere sloten zijn voorzien van oversteekplaats.

NAVIGEREN Kaart, gps. Geen gemarkeerde route. Navigeren is makkelijk bij goed weer, maar erg lastig bij mist (vaak begin van de dag, zeker in het

HET GEBIED

De Waddenkust is een levendig gebied in Noord-Nederland. Sinds juni 2009 is het gebied UNESCO-werelderfgoed. Bijna iedereen kent de Waddenzee van de eilanden en het boottochtje daar naartoe. Maar er is meer. Vanaf de waddenzeedijk heb je een prachtig uitzicht over het gebied, voor de echte waddenzee-beleving stap je over de dijk, de drassige landerijen in.

Het grootste deel van het buitendijkse gebied is in handen van It Fryske Gea (provinciale vereniging ter natuurbescherming van Friesland). Het 'Gea' verpacht het gebied 's zomers aan boeren die er paarden, schapen en geiten laten grazen. De beesten moeten er voor het stormseizoen weg zijn. Ongeveer één keer per jaar stroomt het hele buitendijkse gebied onder. Oktober 2009 kwam de (spring)vloed zo onverwacht dat er 25 schapen verdronken.

DE TOCHT

Wandelend van Lauwersoog, via Holwerd naar Zwarte Haan. Dag 1: Lauwersoog – Holwerd, 23 km; dag 2: Holwerd – Zwarte Haan, 26 km. De tocht gaat over de dijk en door buitendijks gebied.

NAVIGATIE

Vanuit Lauwersoog gaat het westwaarts over de zeedijk. De hele wandeling volg je de

najaar). Een enkele keer stroomt het gebied onder, dan is wandelen onmogelijk.

KORTE IMPRESSIE VAN HET GEBIED

De Waddenkust is een subtiel gebied dat iedere dag anders is. De wandeling voert door ingepolderd buitendijks gebied. 's Zomers graasgebied voor vee, broedplaats voor vogels, in de winter ideaal om te wandelen.

BESTE TIJD Een deel van het gebied is van 1 april tot 15 juni gesloten. Bordjes van beheerder Fryske Gea wijzen op het toegangsverbod.

ER NAAR TOE Bussen rijden naar veel dorpen achter de dijk. Startplaats Lauwersoog, tussenstop Holwerd en eindpunt Zwarte Haan zijn per bus bereikbaar.

OVERNACHTEN Wildkamperen is niet toegestaan. Er zijn diverse campings langs de route om je tent op te prikken.

contouren van de Friese Waddenkust. Waar mogelijk verruil je het gebaande pad voor de zelden bewandelde dijkjes of oude spoorweg-dijkjes. Er is geen markering, maar verdwalen is – bij goed weer – onmogelijk. Rechts is de zee, links de dijk. Het is de kunst om overzicht te houden en het volgende dijkje te spotten. Vergeet niet zo nu en dan een blik over de zeedijk te werpen. Daar vind je ideale markeringspunten, zoals de kerken van gehuchten.

ER NAAR TOE

Er rijden bussen door vrijwel alle dorpen 'achter de dijk'. Zo kun je de wandeling eenvoudig inkorten. Vanuit Leeuwarden kom je eenvoudig in de veerhavens van Lauwersoog (via Dokkum, lijn 50, ca 1 uur reistijd) en Holwerd (o.a. lijn 66, ca 50 min reistijd). Lauwersoog ligt een klein uur vanaf Groningen (lijn 163). Eindpunt Zwarte Haan is bereikbaar met belbus 273.

Wil je je tocht combineren met een dagje Ameland? Neem dan de veerboot vanuit Holwerd. De overtocht duurt een uurtje. Vanaf de veerdam op Ameland is het een klein halfuur wandelen naar Natuurkampeerterrein Middelpôle van Staatsbosbeheer (www.staatsbosbeheer.nl > Overnachten) – een schitterende camping met eigen boswachter.

ETEN, DRINKEN

In de veerhavens van Holwerd en Lauwersoog kun je prima eten. Eindpunt Zwarte Haan heeft een nostalgisch restaurantje HEB JE DE GEDEVENS? waar verwaide wandelaars aanschuiven voor een mok hete choco, met slagroom. 's Avonds kun je er uitstekend eten.

In de dorpen achter de dijk zijn volop cafés. Tot Holwerd liggen de dorpen op kruipafstand van de dijk. Na de veerdam ben je wat langer onderweg voor een bakje koffie. Paesen, Wierum en Holwerd hebben leuke eet- en drinkgelegenheden. Holwerd kun je vanaf de dam ook per bus bereiken. Ferwert (bus richting Leeuwarden / Holwerd) heeft een schattig centrum met een mooie kroeg op de hoek IDEM.

OVERNACHTEN

Kamperen kan in Lauwersoog, Moddergat, Holwerd en net onder Zwarte Haan in St. Jacobiparochie.

Adressen:

- Camping Lauwersoog, Strandweg 5, Lauwersoog.
- Recreatiebedrijf Meinsma (ook pension), Meinsmaweg 5, Moddergat.
- Camping Holwerd (ook trekkershutten), 't Keechje 5, Holwerd.
- Natuurkampeerterrein 't Kaatsgat, Oudebildtdijk 652, St. Jacobiparochie.

In Lauwersoog en Holwerd zijn ook een pension en hotel beschikbaar voor de luxe wandelaar.

HANDIGE SITES

- www.reisboekhandel.nl, met een overzicht van gespecialiseerde kaarten- en gidsenwinkels.
- Voor de bussen, www.connexion.nl
- Veerdiensten naar Schiermonnikoog en Ameland, www.wpd.nl
- It Fryske Gea, www.fryskegea.nl
- Camping Middelpôle, www.staatsbosbeheer.nl > Overnachten
- Camping Lauwersoog, <http://www.lauwersoog.nl/nl/>
- Camping Moddergat, <http://www.recreatiebedrijfmeinsma.nl/>
- Peasens Moddergat, <http://www.peasens-moddergat.nl/>
- Camping Holwerd, <http://www.campingholwerd.nl/>
- Natuurkampeerterrein 't Kaatsgat, <http://natuurkampeerterreinen.nl/nl/terreinen>

KAARTEN EN GIDSEN

Kaarten

- Topografische kaarten bij Friese Kustpad, bladen 5F, 6A, 6B, 2G, Topografische Dienst, 1:25.000, € 8,25.
- Fietskaart - Wandelkaart 02 Friesland Noordoost (Topografisch), uitg. ANWB, € 9,95. Goede kaart gebruikmakend van topografische gegevens: eigenlijk de basis 50.000-topokaart met ingetekende (vooral) fietsroutes. Voor wandelen ook geschikt. Nadeel is veelal dat moeilijk is af te lezen welke gebieden toegankelijk zijn en welke niet.
- Fietskaart 02 Waddeneilanden met Noordwest-Friesland, uitg. Falk, € 7,95. Ook dit is een goede kaart, maar meer toegespitst op toeristische aspecten zonder topografische details. Wel weer beter zichtbaar welke gebieden wel/niet toegankelijk zijn. Met knooppuntennetwerk.

Gidsen

- Friese Kustpad, Wandelplatform LAW Amersfoort, ed. 2007, € 12,50. Van Lauwersoog naar Zwarte Haan, 48 km en vice versa.
- Rondje Noord-Friesland, 55 km van Holwerd naar Lauwersoog en vice versa (traject beschreven in wandelgidsen Friese Kustpad en Zevenwoudenpad), en van Lauwersoog naar Dokkum en vice versa, ed. 2001, € 12,50. De route Dokkum - Holwerd is niet beschreven, wel rood-wit gemarkeerd. NB In de gids Zevenwoudenpad is een tweedaagse rondtocht opgenomen ten zuiden van Drachten: De Westroute van De Mersken naar ds. ten Catewei en de Oostroute van ds. ten Catewei naar De Mersken, beide 20,5 km. Topokaarten 11E, 11F en 11H.
- Wandelgids Friesland, uitg. Eoscentra, ed. 2007, € 9,95.
- Tweedaagse rondgaande NS-route (nrs 21 en 22, Stavoren - Workum, 20 km; Workum - IJsselmeer, 28 km. Gemarkeerd. Handige kaart: 10G en 15B, Topografische Dienst, € 8,25.
- Tweedaagse rondgaande NS-route, nrs 26 en 27, Leeuwarden - Veewouden, 27 km; De Dokkumer Wouden, 18 km. Gemarkeerd. Handige kaart, topokaart 6B, 6C + 6D.
- Zevenwoudenpad, Wandelplatform LAW Amersfoort, ed. 2001, € 12,50.
- Wandelgids LAW 5-4 Friese Kustpad, Wandelplatform, € 12,50. Eigenlijk de perfecte beschrijving van de route zoals gewenst. Waar het mooi is, word je even van de dijk afgeleid, daarna weer richting dijk.
- Friesland - voor lanterfanter, door Fokko Bosker, uitg. Friese Pers Boekery, € 14,95. Gevarieerde wandelroute door Friesland van in totaal 800 kilometer. In dit boekje is het eerste deel van deze route te vinden, opgedeeld in tien dagtochten, langs de mooiste plekjes in het gebied rond de Waddenzee.

De kaarten en gidsen zijn doorgaans te koop bij iedere gespecialiseerde reisboekhandel. Bronnen: Reisboekhandel De Wandelwinkel, Bergkerkplein 5, 7411 EN Deventer, www.dewandelwinkel.nl, www.reisboekhandel.nl; Reisboekhandel De Zwerver, Oude Kijk in 't Jatstraat 32, 9712 EK Groningen, 050-3126950, www.dezwerver.nl, www.reisboekhandel.nl.

